

Onkruidbeheersing in koepel het jaar rond noodzakelijk

Uit enquêtes die bij biotuiniers werden afgenomen blijkt onkruidbeheersing een item waar vooralsnog onderzoek voor nodig is. Tijdens de zomermaanden liggen vele koepels enkele maanden leeg omdat de meeste teelten op dat ogenblik in open lucht beschikbaar zijn. Toch is het belangrijk om op dat ogenblik de onkruiddruk te beheersen en het bodemleven te stimuleren. Aan de hand van verschillende onkruidbeheersingstechnieken werd nagegaan welke het meest geschikt is; dit gevolgd door een veldslateelt tijdens het najaar waarbij ook hier verschillende teeltmethodes gehanteerd werden.

Voor deze teelttechnische proef werd het ras Trophy (Clause) gebruikt. Er werd 22 september 2011 ter plaatse gezaaid, al dan niet in een laag potgrond van 2,5 cm, op een afstand van 10 x 2,71 cm.

Vervolgens werd 23 september eveneens in perspotten gezaaid die 14 oktober konden uitgeplant worden op een afstand van 10 x 12 cm. Alle veldsla werd geoogst op 15 november.

Bespreking

Voor de proefaanleg, tijdens de zomermaanden en tijdens de najaarsteelt veldsla werden verschillende onkruidbeoordelingen uitgevoerd zodat een beeld gecreëerd werd van de heersende onkruiddruk. Bij behandeling 1, tijdens de zomermaanden, werd de koepel in de breedte opgedeeld in 6 verschillende stroken en werd op regelmatige basis water gegeven. Nadien, tijdens de veldslateelt werd de koepel in de lengte opgedeeld.

Tabel 1: gemiddeld kostenplaatje

Type kost	Toepassing	Bedrag (€)/ 100m ²	Herbruikbaar
kip	2,5 kippen/100m ²	20	Ja
manegans	2,5 manegansen/100m ²	50	Ja
antwoorddoek	/	55	Ja
japanse haver	120 kg zaad/ha	1,8	Nee
plantgoed	8000 planten/100m ²	105	/
zaad	36900 zaden/100m ²	8	/
potgrond	2,5 cm dikte	154*	Nee

Tabel 2: Bedekkingsgraad onkruid

Behandeling 1: tijdens de zomermaanden	% bedekkinggraad onkruid 17/09/2011
kippen	5,3
manegansen	0,0
antiworteldoek	0,0
antiworteldoek open dicht	0,0
japanse haver	3,8
vals zaaibed	35,8
Gemiddelde	7,5

Bij het beoordelen van de objecten tijdens de zomer kon opgemerkt worden dat de onkruiddruk afhankelijk was van de uitgevoerde techniek. Bij de manegansen was er voor de najaarsteelt zo goed als geen onkruid meer aanwezig, opmerkelijk was wel de felle mosbedekking. Mos kon ook opgemerkt worden bij de kippen, hoewel daar eerder een gemengd onkruidpatroon aanwezig was en voor de najaarsteelt startte nog enig onkruid te bespeuren was. De kip scharrelde meer dan de gans, waardoor de bodem oneffener was. Daar waar er constant een antiworteldoek gelegen had, kon uiteraard geen onkruid opgemerkt worden bij het wegnemen van de doek. Het reeds aanwezig onkruid was afgestorven door lichtgebrek. Om meerdere rondes van kiemend onkruid weg te werken werd ook gekeken naar het effect waarbij de antiworteldoek opnieuw opgelegd werd eenmaal het onkruid dood was. Op die manier kon nieuw onkruid kiemen.

Eenmaal gekiemd werd het doek terug dicht gelegd. Uiteraard werd hier voor de teelt van de veldsla geen onkruid meer opgemerkt. De japanse haver kwam algemeen goed op. Er werd een beperkt gemengd patroon van onkruiden opgemerkt (muur, knopkruid, brandnetel). Het tijdig fijn genoeg onderwerken van de japanse haver voor vervolgens ter plaatse te zaaien is een aandachtspunt. Bij het opvolgen van het vals zaaibed werd op verschillende tijdstippen gefreesd, voor het in zaad komen van de onkruiden. Muur overheerste in dit object. Ook voor de teelt van veldsla bleef hier een behoorlijke druk aanwezig; uiteraard is de druk hier sterk afhankelijk van het tijdstip van beoordeling.

Vervolgens werd veldsla geteeld in beide koepels tijdens het najaar. Naar opbrengst toe was er een positieve trend op te merken bij 2 onkruidbeheersingstechnieken tijdens de zomer: vals zaaibed en antiworteldoek open/dicht. De objecten waarbij kippen werden ingezet, blijvend antiworteldoek werd gelegd en japanse haver werd gezaaid scoorden iets minder. Bij de objecten die tijdens de teelt aangelegd werden, was een significant betere opbrengst aanwezig wanneer er geplant werd. Wanneer de opkomst van de veldsla op het veld nagegaan werd, ontbraken er uiteraard het minst planten in het geplante object. In behandeling 1 vertoonden japanse haver een lichte negatieve trend, terwijl het valse zaaibed beter scoorde naar opkomst.

Tabel 3: Opbrengst en veldbeoordeling

Behandeling 1	Behandeling 2	Opbrengst (g/m ²)	% opkomst veldsla	% bedekkinggraad onkruid 11/10/11	*Arbeidsminuten
kip		664	50,5	6,4	140,0
manegans		785	66,4	7,3	163,3
antiworteldoek		605	46,3	6,1	173,3
awd open/toe		876	65,3	6,7	186,7
japanse haver		635	45,3	6,3	183,3
vals zaaibed		879	74,0	5,5	173,3
	planten	1325	100,0 a	0,0 a	0,0 a
	zaai ter plaatse	314	34,1 b	15,0 c	346,7 c
	zaai potgrond	590	39,8 b	4,1 b	163,3 b
	Gemiddelde	740,8	58,0	6,4	170,0

Tijdens de teelt werden op 2 verschillende tijdstippen een onkruidbeoordeling uitgevoerd. De eerste beoordeling was voor enige wiedenactiviteit was gebeurd; de tweede was na wieden in de gezaaide objecten. In het uitgeplante object was dit nog niet nodig. Voor het wieden was een significant hogere hoeveelheid onkruid aanwezig in het ter plaatse gezaaide object, het geplante object vertoonde een significant minder hoge bedekkinggraad. Zaaïen in potgrond resulteerde tussenin. De bedekkinggraad van het onkruid tussen de verschillende objecten van behandeling 1, die tijdens de zomer aanlagen, vertoonden quasi geen verschil.

Het aantal wieden wisselde heel sterk naargelang de gekozen teelttechniek. Algemeen werd vroeger geoogst dan verwacht door de zachte weersomstandigheden. In het uitgeplante object was wieden dan ook niet nodig. Door te zaaïen in potgrond kon in deze proef het aantal wieden meer dan gehalveerd worden dan wanneer gewoon ter plaatse gezaaid werd. Uiteraard zal dit effect verkleinen wanneer de heersende onkruiddruk eveneens kleiner is. Een belangrijke kanttekening is tevens de potgrondaarde die aan de veldsla blijft kleven bij oogst. Zelfs na wassen blijven kleine restjes potgrond tussen de blaadjes steken; iets wat de koper moet kunnen tolereren. Ook bij de objecten van behandeling 1 konden enkele trends waargenomen worden. Het object kippen scoorde het best in aantal wieden, gevolgd door de maneganzes. Japanse haver en antiworteldoek open/toe vergde meer wiedenwerk in deze proef.

Besluit

Een doordachte keuze onkruidbeheersing- en teelttechniek is uitermate belangrijk bij de teelt van onkruidgevoelige gewassen. De meest passende techniek is uiteraard afhankelijk van de onkruiddruk die heerst; in koepel is deze over het algemeen hoger dan in serre. Ook het bedrijfstype, arbeidsbeschikbaarheid en praktische aspecten zullen mede een rol spelen bij de keuze.

Voordelen van japanse haver zijn het werken aan bodemstructuur en bodemleven. Tevens zijn de kosten op korte termijn niet al te hoog, maar wel elk jaar terugkerend. Nadelen zijn dan weer de aandacht voor wieden mocht dit nodig zijn, en het minder makkelijk ondergewerkt krijgen van de gewasresten. Het starten met een onkruidvrije koepel voor een najaarsteelt kan bereikt worden door maneganzes (mos buiten beschouwing gelaten) en antiworteldoek. Een onkruidgevoelige teelt wordt, indien enigszins mogelijk, het best uitgeplante. Uiteraard neemt dit voordeel af met afnemende onkruiddruk in de koepel. Zaaï in potgrond heeft een hoog kostenplaatje en bijkomend nadeel van aarderesten bij oogst. Ter plaatse zaaï zal enkel rendabel zijn in kassen waar jaar rond quasi geen onkruid aanwezig is.

Deze proef gebeurde in samenwerking met het Coördinatiecentrum Biologische Teelt (CCBT).

Contactpersoon: Justine Dewitte (PCG)
Tel: +32 (0)9 381 86 86
E-mail: justine.dewitte@proefcentrum-kruishoutem.be